

ZENEBOHÓCOK.

— Commedia dell' arte három felvonásban. —

Írta: *Zilahy Lajos.*

SZEMÉLYEK:

ANGYAL a mester	BLEKNER
ANGYALNÉ	KISASSZONY
FRUzsINA	ÜGYELŐ
MADÁR úr	MASIK ÜGYELŐ
PEHELY úr	ELVIRA
BORBÁLA	HALBEN

SZOLGA

Néma személyzet.

Az első és harmadik felvonás egy szűk pesti lakásban, a második egy külföldi vareté-színház kulisszái mögött történik.

ELSŐ FELVONÁS.

Zenekar: rövid nyitány. A nézőtér világos marad. Két zenebohóc mászik fel a zenekarból a függöny elé, az egyik idősebb férfi, a másik nyilvánvalóan a lánya, bár öltözetük minden emberi formából kivetkőztette őket.

AZ ÖREG: Jóestét, szép hölgyeim! Jóestét, méltóságos és tekintetes úraim!

A LÁNY (*cilinderével integet és mint a rózsákat dobálja szét a szőntést*): Jóestét, páholy! Jóestét, földszint! Jóestét, erkély! Jóestét, korlát!

AZ ÖREG: Különös járatban vagyunk, nagyrabecsült publikum! Itt önök nem lévén új darabot tanulni...

A LÁNY: S őszintén szólva, nem is nagyon kenyerünk a szereptanulás...

AZ ÖREG: Erről ne beszélj! (*Fennhangon*): Szóval időnk nem lévén új darabot tanulni, elhatároztuk, hogy itt mindjárt rögtönözni fogunk eset!

A LÁNY: Megsütjük frissen, mint a lacipecsenyét!

AZ ÖREG: Önök lesznek a szerző, önök adják a témát, mi pedig rögtön eljátsszuk!

A LÁNY (*műveltségét fitogtatva*): Commedia dell' arte... Commedia dell' improviso... Commedia a sogetto...

AZ ÖREG: Mert miért? (*A nézőtérre mutatva.*) Ez itt a legtöle-
tesebb drámai könyvtár!

A LÁNY: Minden emberi szív egy szép drámát takar!

AZ ÖREG: S vagyunk itt minden fajtabéliek! Királyok, hercek,
grófok, szegények, gazdagok, öregek, fiatalok, asszonyok, lányok...

A LÁNY: S a karzaton, ni, mennyi kis cseléd!

AZ ÖREG: Nos, hölgyeim!

A LÁNY: És nos hát, uraim!

AZ ÖREG: Nincs senkinek egy szép története?

A LÁNY: Lehet pikáns is kissé! Majd szépen megkeféljük.

AZ ÖREG: Nincs senki?

A LÁNY: Senki sincs?

AZ ÖREG (*kiválaszt egy hölgyet a nézőtéren és rámutat*): Ön öt-
kis barna asszony! Kis ropogós menyecske! Nincs semmisse!

A LÁNY (*egy úrra mutat*): S ön ott, uram! Ön nekem nagyon
halovány! Nincs az ön füle mögött valamely szerelmi história? Na-ia!

AZ ÖREG: Gyerünk, gyerünk!

A LÁNY (*az öreghez*): Nem mondhatnám, hogy nagyon tolonganak!

AZ ÖREG (*a lányhoz*): Úgy látszik plüre estünk!

EGY ÚR (*nagy haját és nagy csokornyakkendőt visel. Feláll az
egyik támlásszékből és kissé reszketős hangon jelentkezik*): Kérem
szépen!... Kérem...

A LÁNY (*nagy izgalomba jön*): Papa! Papa! Nézd ott... ott...
ott egy ember! Ott valaki jelentkezett!

AZ ÖREG: Pszt! Vigyázz, mert elkiabálad!

AZ ÚR: Kérem szépen... nekem volna egy történetem!

AZ ÖREG: Bravó, bravó! Halljuk! Mi az ön foglalkozása, kérem?

AZ ÚR (*bal kezét a szívére teszi és jobb kezét a magasba emeli*):
Költő vagyok!

A LÁNY (*odasúgja az öregnek*): Biztosan nincs egy vasa se!

AZ ÖREG: Ne járjon a szád... (*A költőhöz*): Nos, hogy szől
a történet?

A KÖLTŐ: Költő vagyok és a szívem vérével írtam egy színdarabot!

AZ ÖREG: Helyes, helyes!

A KÖLTŐ: Tíz év óta járok színházról színházra és mindenün-
n visszautasítanak!

A LÁNY: Helyes!... izé, nem helyes!

AZ ÖREG: Miről szól a darab, instálom!

A KÖLTŐ (*fájdalomtól átszellemülten*): Egy férfiről, aki halálos
szeretett egy nőt...

A LÁNY (*meghúzza az öreg kabátját*): Papa... ez jó!

A KÖLTŐ (*az egész nézőtér felé fordulva*): Uraim! (*A hangjában
van valami meggyőző szomorúság.*) Higyjék el nekem, én Istentől lelke-
zett költő vagyok! (*És most mintha valami tragikus örület szállná meg*)
Én testvére vagyok ama száműzött Publius Ovidius Nasónak, aki
hagyatva halt meg a barbárok között, egy pusztasziget sziklára rogyva
fájdalomtól; testvére vagyok a Pokol költőjének, a firenzei Danténak,
akinek arca (*idézi*) „magányosan, mintegy az ürbe írva néz, homlok

egyszerű babér és mintha jéghegyek börtönéből nézne"; testvére vagyok Heinrich von Kleistnak, aki hajadonfőt és véres homlokkal állt az istenek alkonyában; testvére vagyok Gogoly Vasziljevics Nikolájnak, aki a „Holt lelkek“ folytatását elvitte magával a sírba; testvére vagyok Katona Józsefnek; testvére vagyok mindazoknak, akik az Élet és Halál magas partjain állnak, akik ismerik a tragédiák árnyát, akik ismerik a szívek legmélyebb redőit... akik ismerik a lehulló levelek sóhaját... és akik tudják, hogy mit mondanak ajkaikkal... a haldokló virágok... (Elhallgat.)

(Csönd.)

AZ ÖREG: Kérem szépen... hol dolgozik ön?

A KÖLTŐ: Egy vicclap szerkesztőségében. Én írom a leghülyébb vicceket. Ezzel szerzem a kenyeremet.

AZ ÖREG: Kérem alássan... Hát most melyik történetet játszunk el? Azt, amelyik benne van az ön darabjában...

A LÁNY (izgatottan): Egy férfi halálosan szeret egy nőt...

AZ ÖREG: Vagy pedig az ön külön egyéni, költői tragédiáját? (A feleletet be sem várva, a lányhoz): Különben majd a kettőt jól összekavarjuk! Mindjárt kezdhethjük is!...

A LÁNY (kiszól a kulisszák mögé): Izé úr!...

A KÖLTŐ (megállítja őket): Kérem! Művész urak! Szomorúan tessék játszani! Szomorúan!

AZ ÖREG (most először valami kis könnyel a hangjában): Szomorúan?

A KÖLTŐ: Szomorúan! Nagyon szomorúan!

AZ ÖREG: Azt nem lehet, édes jó uram!

A KÖLTŐ (pattogva): Bocsánatot kérek... Miért nem lehet szomorú darabot játszani?

AZ ÖREG (szelíden): Majd mindjárt megmondom...

(Halkan megszólal a zenekar. A két bohóc kezébe veszi kis gitárját és valami könnyes, tiszta szívhangon énekelni kezd. Itt a szöveg a fontos és nem a melódia. Az első strófában az egyik sort az egyik, a másikat a másik énekl. A második strófában együtt, lehetőleg két hangon):

Elég a mások könnye hidd el —
Jaj, mit akarsz a könnyeiddel?
Vad tréfa kell ez új pokolnak,
A könnyek árván bujdokolnak...

(Együtt):

Tedd félre minden könnyedet,
Most a mosolyok jöjjenek!
Ha költő vagy, az Embert — gyógyítsd,
Elromlott kedvét jóra fordítsd
S mit elfelejtett anyai buba'
Tanítsd nevetni —
Tanítsd meg őt nevetni újra!

(A zenekar bevág és a nézőtér világítása kialszik. A két zenebohóc a sötétben eltűnik a függöny mögött. Mikor a zenekar elhalkul, a függöny mögött édes muzsika szólal meg:

egy hegedű és egy zongora, amelyek lágyan átvették a melódiát. Mire a függöny felment, már csak a zongora és a hegedű szól a színpadon.)

Függöny fel!

(Kis szoba, amelyből jobbra és balra ajtó nyílik. A háttérben is ajtó, ez nyitva van: látni lehet a szűk kis előszobát. Az előszoba ajtaja is nyitva van, a folyosó vaskorlátját néhány cserép virág díszíti az alkonyati napsütésben. — A szoba elrendezését inkább a szükség, mint a kényelem és izlés diktálta. Az előszoba ajtaja mellett bal kéz felől mindjárt egy idomtalan szekrény. A tetején befőttes üvegek között Beethoven maszkja. A szekrény mellett a falnál széles, alacsony, lapos divány sok tarka, de rongyos párnával és egy sereg műbabával. A divány fölött nagy aranyrámás tükör, kétoldalt a falon egy lant és egy gitár. A sarokban gordonka. — A szoba másik sarkában áll a zongora. A fal mellett kottaállvány. A zongora és a szobaajtó közt álló ruhafogas, rajta néhány lehetetlen férfikalap. A fogas aljában vastag sétatbot és egy esernyő. A falon, az ajtón túl, itt is nagy tükör. — A baloldali szoba a családé, a jobboldali Madár úrnak van kiadva albérlésbe. — Angyal mester a zongoránál ül és játszik. Fejét mélyen alámeríti a zenében és testének egész mozgása kíséri a melódiát. — Fialat, tizennyolcéves lány áll a zongora mellett és hegedül. Fejét erősen félrehajítja és ő is áhitatosan merül el a zenébe. Fruzsina ő, a mester leánya. De arcukat nem látjuk, mert mindketten háttal vannak. — A zongora mögött Pehely úr áll, a költő és karmesteri mozdulatokkal kíséri a zenét. — A darab személyeinek öltözködésében van valami rendkívüli komikum vagy szomorúság, valami túlzás: ők egy kurta lépéssel túl vannak a világon.)

FRUzsINA (*egy tétel végén*): Isteni ez, papa!... Isteni!...

ANGYAL (*boldogan*): Ugye? (*Lapoz a kottában és előre dúdolja.*)
Kezdjük csak innen...

(Újra játszanak.)

BORBÁLA (*házzvezetőnő és szakácsné és szobalány és mindenes egy személyben. Már kint a folyosón hallatszik, amint önmagával veszekszik*): Mert letörne a kezeszára, ha maga csinálna meg valamit! Csengetni, persze! (*Belép és abban a pillanatban megy a szobán keresztül, a Madár ajtaja felé, amikor leghalkabb és legáhitatosabb a zene.*) Menjen szállodába, ott majd rángathatja a dinersaftot...

ANGYAL (*félbehagyja a játékot. Rákiált*): Ne járkáljon itt!

BORBÁLA (*megáll. Szentelen nyugalommal és fölénnyel*): A Madár úr csengetett... azért járkálok. Nem a magam jószántából sétafikálok itt...

ANGYAL: Fogja be a száját!

BORBÁLA (*megvetően végignézi, legyint a kezével és bemegy a Madár úr szobájába*).

ANGYAL (*dühtől szikrázó szemekkel néz utána. A becsukódott ajtóknak mondja*): Disznó!

(Fruzsina és Pehely úr ezalatt nem hagyták félbe a játékot. Ők fent repülnek most a muzsika szárnyain és ami idelelt történt, azt talán észre sem vették.)

ANGYAL (*megállítja őket és más, édes hangon*): Kezdjük csak innen... (*Dúdol.*)

(Újra játszanak.)

BORBÁLA (*kijön a szobából, lavórral a kezében. Másik kezével a kilincset fogja. A félig nyitott ajtóban még megáll és bekiabál a szobába*):

Tegye az ágy alá, ha máshol nem talál neki helyet. Én, lelkem, nem rakosgatom minden reggel...

ANGYAL *(félbehagyja a zongorázást és előnti a mérget. Fruzsina és Pehely úr tovább játszanak. Ő feláll és megkapaszkodik a zongorában, hogy neki ne rohanjon Borbálának).*

BORBÁLA *(egyáltalán nem zavartatja magát. Miközben kifelé megy a lavórral):* Van nekem elég dolgom, hogy még súlyozzzak is!

ANGYAL *(a dühtől fuldokolva):* Mondja!!?

BORBÁLA *(az előbbi nyugalommal):* A Madár úr folyton odarakja a lábam elé a súlyzókat. Most is megbotlottam benne! Én rakosgassam a súlyzóit?

ANGYAL: Menjen ki innen, mert a fejihez vágom ezt a zongorát!

BORBÁLA *(mialatt kimegy):* Hogyne! Majd még súlyozók is!

ANGYAL *(dühösen sétálni kezd):* Mégis csak hallatlan! *(Nekidül dühében a szekrénynek.)*

FRUzsINA *(ezalatt tovább játszott, most lassan befejezi a tételt. Szívéhez szorítja a hegedűt és lehúnyt szemmel, forrón suttogja):* Jaj de szép ez, papa! *(Leteszi a hegedűt és kitárt karokkal lebeg az apja felé.)* Jaj be isteni szép ez, papa! Egészen áttüzesedett a szívem tőle...

ANGYAL *(megnézi az óráját):* Pehely úr! Nem kellene még magának menni?

PEHELY ÚR *(kicsit nagyképpen):* Pont hat óraker kapom meg az Opera igazgatójának válaszát. *(Megnézi az óráját.)* Még van legalább tíz percem...

FRUzsINA *(egy kis izgalommal):* És mindjárt aláírják a szerződést?

PEHELY ÚR: A magam részéről, mint a mű szövegírója — természetesen, ha a feltételek megfelelőek lesznek — esetleg azonnal aláírom...

FRUzsINA *(elgondolkozva, egy kis félelemmel, inkább csak önmagának):* És ha nem fogadnák el?

ANGYAL: Ne beszélj bolondokat! Ezt az operát ne fogadják el? Nyolc álló esztendeig dolgoztam rajta. Képzeljétek el ezt a melódiát a teljes operai zenekaron...

FRUzsINA *(lázban és részegen a muzsikától):* A hegedűk és a fuvolák... A gordonkák és a kürtök... *(Szívére teszi a kezét és úgy kiáltja):* Premier az Operában!...

PEHELY ÚR *(csendet intve):* Pardon egy pillanatra! *(Felemeli a kezét, mintha valami távoli neszre járna.)* Képzeljük el, hogy most nyolc óra harmincegy perc... Az Opera főbejárata előtt hullámszik a nép... Most gördülnek fel az utolsó hintók... Nyolc óra harminckét perc... Már mindenki a páholyban... Nyolc óra harminchárom perc... A nézőtér el-sötétül... Nyitány!! *(Karjával belecsap a levegőbe, mintha ő lenne az Opera karmestere. Mindhárman teljes gőzzel a szájukkal trombitálják a nyitányt.)*

ANGYAL *(elordítja magát):* Most... a függöny! *(Tovább trombitál.)*
(Pár pillanat múlva Borbála megjelenik kezében a lavórral, amelyben mosdóvizet visz Madár úrnak. Amikor Angyal megátja Borbálát, azonnal félbehagyja a trombitálást. Nem veszi le róla a tekintetét. Mikor Borbála bement az ajtón, elveszi a fogas mellől nagy kampós sétabotját és úgy áll meg, nem messze az ajtótól, hogy ha Borbála kilép és meg-mer szólalni, ezzel a nagy bottal menten agyoncsapja. De Borbála, mikor újra keresztül-

megy a szobán, nem szól semmit, csak nagyon jelentősen visszanez, amiben benne van egész megvetése. Már kiné van, amikor elkiáltja magát: Én rakosgassam a súlyzóit. — Fruzsina és Pehely úr ezalatt teljes gőzzel trombitálták tovább a nyitányt. Angyal visszaállítja a botot a helyére, újra beáll a kórusba és velük fújja a befejező akkordokat. Kiveszi és megnézi az óráját.)

ANGYAL: Most se kell még magának menni?

PEHELY (*megnézi az órát*): De igen... Most már mehetek...

ANGYAL: Vigyen esernyőt, mert megázik! (*Kinéz.*) Esik az eső!
(*Az alkonyati napsütés már eltűnt a virágcserepekről.*)

PEHELY: Három lépés! A szomszédos ház!

ANGYAL: Mégis, ne állítson be vizesen az igazgatóhoz! (*Előveszi az esernyőt.*) Ehun van ni! (*Kinyitja. Az esernyő csupa rongy.*) Ejnye, a teremburáját...

PEHELY: Nem baj... Majd arra az oldalára állok, ahol nincs lyuk...

ANGYAL (*átadja az esernyőt*): Keztyűje van?

PEHELY: Nem kell!

ANGYAL (*Fruzsínához*): Adjál csak neki egy pár keztyűt!

FRUZSINA (*az asztalfiókból egy pár keztyűt ad Pehely úrnak. Az egyik sárga, a másik fekete.*)

ANGYAL: Mialatt tárgyal az igazgatóval, a keztyű legyen a kezén...

PEHELY (*nézi a két keztyűt*): Ez most egy pár?

FRUZSINA: Igen... Ez most egy pár...

ANGYAL: A másik kezit dugja mindig a zsebibe...

PEHELY: Igen...

ANGYAL: Várjon csak, most jut eszembe. Lesz magának frakkja a premiérré?

PEHELY: Frakkom? Én elvből nem húzok frakkot sohasem.

ANGYAL: Mutassa. (*Nézi a Pehely úr redingotját.*) Különben ez egész jó lesz. Na, menjen.

PEHELY: Viszontlátásra! (*Indul.*)

ANGYAL (*utána kiált*): Pehely úr! Előleget! Nagy előleget!

PEHELY: Igen, igen... (*Elsiet.*)

ANGYAL: Várjál csak, ne hogy elfelejtsem... Ha megkapjuk az előleget, a legelső dögünk legyen, hogy erre a zongorára vegyünk egy terítőt. Na, mehetünk. (*Int, vezényel, trombitálnak a szájukkal. Mikor befejezték a melódiát*): Fügöny... Vége az első felvonásnak...

FRUZSINA (*átszellemülve*): Igen...

ANGYAL (*a képzelt nézőtér felé hallgatózva*): Pszt! Hallod ezt a tapsorkánt?

FRUZSINA (*izgalomtól remegve*): Papa! Papa! Gyere ki a függöny elé!

ANGYAL: Jó. (*A falhoz megy és onnan úgy indul el, mintha már a függöny előtt volna. Szédülten rakja a lábait és hajlong. Srégen megy és majdnem belelép a sugólyukba.*)

FRUZSINA (*elfigyelve egy messzi páholyra*): Papa! Nézd, hogy tapsol a királyi páholy!

ANGYAL (*mélyen meghajol a képzelt királyi páholy felé*).

FRUZSINA: A hölgyek nagy estélyiben és az összes ékszerekkel... Mamát is elvisszük... Vigyük el szegényt...

ANGYAL: Jó. Premiér után bankett. Engem felköszöntenek és én majd válaszolok. *(Megköszörüli a torkát. Csapnivalóan rossz szónok):* Mélyen tisztelt... hölgyeim és uraim... *(A rendes hangján):* Add csak ide azt a poharat...

FRUZSINA *(ugrik a pohárért).*

ANGYAL *(kezében a szónoki pohárral):* Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!... *(Csönd.)* Nem vagyok a szónak mestere... de... ebben a pillanatban... *(Nem jut semmi az eszébe.)* ...pillanatban... *(Hosszú csönd.)*

FRUZSINA *(súgja neki):* Mélyen meghatva érzem magam.

ANGYAL *(a rendes hangján):* Jó. *(Szónokolva):* Mélyen meghatva érzem magam... *(Most őszintén elérzékenyül és valami meggyőző erő van a hangjában.)* Sokat küzdöttem az életben... sokféle megpróbáltatás elé állított az élet... sokféle csapással látogatott meg a sors... *(Elhallgat, mert Borbála a folyosóról egy tolószékben halkán betolja Angyalnét, a mester feleségét.)*

ANGYALNÉ *(kissé megviselt, de szép, szelíd arc. És mindig valami mosoly lebeg ezen az arcon. A hangja nem a betegek panaszos hangja. Mégis van benne valami kis szomorúság. Kendő a vállán, ölében kézimunka és egy pirosfedelű regény):* Hűvös van már odakint... És úgy esik az eső...

FRUZSINA *(odalep hozzá és szelíden megigazítja a kendőt a vállán).*

ANGYALNÉ: Pehely úr visszajön?

ANGYAL *(megnézi az óráját):* Minden pillanatban várjuk.

(Csönd.)

ANGYALNÉ: Álmodok ringatóztok... Álmodok!

ANGYAL *(idegesen, de édesen):* Mért mondod ezt, édes lelkem?

ANGYALNÉ: Mért mondom?! Sajnálak benneteket! Belekergetitek magatokat ebbe a dologba... úgy se lesz belőle semmi.

ANGYAL: Ebből? Semmi?

ANGYALNÉ: Két színház már — visszaadta.

ANGYAL *(dühbe jön):* Mert szamarak az igazgatók! Érted?

ANGYALNÉ: Hiszen veled nem lehet vitatkozni! Neked mindenki ostoba, meg szamar! *(Madár úr a szobájában — valószínűleg öltözködés közben — önfelédten énekelni kezd. Angyalné Borbálához fordul, aki valamit rendezget a szobában):* Eredj, mondd meg már neki, hogy ne énekeljen! Olyan ez a ház, mint a bolondok tornáca!

BORBÁLA *(odamegy az ajtóhoz, megnyomja a kilincset, de az ajtó most be van zárva. Kopog):* Madár úr!... Madár úr... *(Madár úr odabent elhallgat és kikiált:)* Mi az? Ne tessék danolni!... Danolni ne tessék! *(Kifelé megy.)* Ahelyett, hogy a súlyzóit rakná el az orrom elől! *(Eltűnik.)*

ANGYALNÉ *(az urához):* Péter lelkem! Eredj le, oszt beszélj a házmesterrel. Mindig énvelem veszekszik a házbér miatt.

ANGYAL: Akassza fel magát!

ANGYALNÉ: Legalább tizedikéig várjon.

ANGYAL: Mindig engem zaklattok ezekkel a hétköznapi dolgokkal! *(Veszi a kalapját és elmegy. Már az előszobában énekelni kezd és a folyosón is énekelve megy végig.)*

ANGYALNÉ (*jelentősen*): Fruska! Gyere csak! Gyere csak ide szépen!

FRUZSINA (*leül az anyja mellé*).

ANGYALNÉ (*nagy feneket kerítve a dolognak*): Hát... tudod-e, milyen nap van máma?

FRUZSINA: Máma? (*Gondolkozik. Hirtelen eszébe jut.*) A születésnapom!

ANGYALNÉ: Húnyd be szépen a szemedet!

FRUZSINA (*kezével eltakarja a szemét, de a nyílások közt kikukucskál*).

ANGYALNÉ (*a kötője zsebéből kis ékszerdobozt vesz elő. Kinyitja és vékony kis gyűrűt emel ki belőle*).

FRUZSINA (*kikapja a kezéből*): Jaj! Enyém? (*Megnézi, megcsókolja*): Mama, az enyém?

ANGYALNÉ (*nézi mosolyogva*).

FRUZSINA: Enyém, igazán? Mama, az enyém? (*Felugrik, messze tartja magától, úgy nézi.*) Nekem vetted? Nekem vetted? Az enyém? (*Ráborul az anyjára és ölelni, csókolni kezdi.*)

ANGYALNÉ: Eredj már bolond, még megfojtasz itt!

FRUZSINA (*bizalmasan*): Mama... Honnan volt pénzed?

ANGYALNÉ (*súgva*): Borbála volt a cinkos. Elloptuk ketten lassanként a konyháról...

FRUZSINA (*nekirohan a díványnak, felugrik rá és áll a tükör előtt. És mintha estélyi ruhában volna, ujjára húzza az olcsó kis gyűrűt és úgy nézi magát, különböző pózokba vágva. Szemtelenül hátranéz*): Mennyi volt?

ANGYALNÉ: Sok. Nagyon sok.

FRUZSINA (*nagyot rikkant, bukfencet vet a pamlagon és aztán sietni kezd a szobában, össze-vissza, mint egy örült, játékosan túlozva el, hogy mennyire feldúlta idegeit a nagy öröm*).

ANGYALNÉ: Na, na! Na, na...

BORBÁLA (*belép*).

FRUZSINA (*elébe áll és pózba vágva magát előtte, mutatja neki a kis gyűrűt*).

BORBÁLA: Menjen mán... mit mutogatja itt nekem! Biztosan valami ledér udvarló! (*Odamegy Angyalnéhoz és gépiesen kinyújtja a kezét*): A szekrénykulcsot!

ANGYALNÉ (*kötője zsebéből kiveszi és odaadja a szekrénykulcsot*).

FRUZSINA (*az oldalszoba ajtaja elé ugrik, szétvetett lábakkal elállja az utat és mutatja Borbálának a gyűrűt újra*).

BORBÁLA (*felre akarja nyomni az ajtóból*): Eresszen mán... (*De Fruzsina áll, mint a vascövek. Birkóznak.*) Eresszen mán, na!... Dógom van nekem! (*Végre nagymérgesen bejut az ajtón.*)

ANGYALNÉ (*nevetve nézte őket*).

FRUZSINA (*leül az anyja mellé. Rimánkodva*): Mama... mondd meg, mennyiért vetted?

ANGYALNÉ: Semmit se mondok!

FRUZSINA (*messze tartja magától a gyűrűt, úgy nézi félretartott nyakkal. Egyszerre eszébe jut valami és elszomorodik*): Mama...

ANGYALNÉ: Mit lellem?

FRUZZSINA: Te már tudod?

ANGYALNÉ (*rosszat sejtve*): Micsodát?

FRUZZSINA: Nem mondta Borbála?

ANGYALNÉ: Na! Mondd ki már!

FRUZZSINA: Eltörtem a kávéskandlit.

ANGYALNÉ: Melyiket? A régit? Ami a nagymamától maradt?
(*Nem kap feleletet. Rendes szegényasszony-méreggel*): Mert szeles vagy és mindig kapkodsz!

FRUZZSINA (*lehajtott fejjel a ruháját babrálja*).

ANGYALNÉ (*ránéz, megsajnálja*): Na jól van, nem haragszom.
(*Szelíden a fejére teszi a kezét és megsímogatja. Csönd.*) Mondd, kis-lányom... Szoktál te néha a sorsodon gondolkozni?

FRUZZSINA: Mért mama?

ANGYALNÉ: Tizennyolcéves vagy. Maholnap húsz... Apád az... egekbe járkál!

FRUZZSINA (*nagy hittel*): Ó! Papának nagy sikere lesz... Te ezt nem érted, mama!

ANGYALNÉ (*elgondolkozva. Egy kicsit önmagának*): Ez az új lakás... ez bolondította meg az apádat. Amíg a Pacsirta-utcában lak-tunk, eszeágában sem volt, hogy... operát írjon! Eljárt... zeneleckéket adott... megvoltunk! Mióta ideköltöztünk az Opera mellé és folyton hallja ezt a muzsikát... a próbákat, az előadást... persze, hogy meg-szédül az ilyen ember! Aztán idefűtta a szél ezt a Pehely urat... ezt a második bolondot!

FRUZZSINA: De mama. Hát hogy mondhatsz ilyet! Pehely úr költő! Ő írta papának a szöveget!...

ANGYALNÉ: Vörösmarty Mihály, lelkem. Az költő volt. A nemzet költője. Pehely úr pedig az apád költője!... Tán hozzá akarsz menni feleségül?

FRUZZSINA: Azt nem!

ANGYALNÉ: Azért! Rossz ránézni. Úgy néz ki, mintha reggeltől estig kenyérhéjat enne.

FRUZZSINA: Juj mama, de sok csúnya vonás van benned!

ANGYALNÉ: Te is jobban tetted volna, ha tavaly bemész abba a bankba...

FRUZZSINA (*elmerülve*): Mama! Te nem hiszel az én tehetségemben?

ANGYALNÉ: Édes kis lányom...

FRUZZSINA (*felugrik*): Tudod, mit mondott nekem tegnap a Bleck-ner úr?

ANGYALNÉ: Ki az a... Bleckner úr?

FRUZZSINA: Nem emlékszel a Bleckner úrra?... A Mancinak a sógora... itt a második emeleten, aki most itt van külföldről...

ANGYALNÉ: Ja, igen... emlékszem. Minden két hónapban itt látom!

FRUZZSINA: Tegnap fent voltam és hegedültem. És mikor letettem a hegedűt, odajött hozzám és azt mondta: Kisasszony, aszongya... és egészen reszketett a szája... Kisasszony, aszongya... kegyed egy orri-gina-lis tehetség... És tudod, ki ez a Bleckner úr most? Színházügynök! És London és Párizs és Bécs! És varieté-színházak és minden...

ANGYALNÉ: Ez a Brekrek úr, vagy hogyhíjják... ez a... negyedik bolond köztetek!

FRUZSINA (*elkeseredve*): Ugyan, mama! Mindig lehúzol bennünket a sárba!

ANGYALNÉ: Nyitott szemmel látom az életet. Azért.

FRUZSINA: Mit tudod te, mi az... tehetségesnek lenni! Érezni, hogy van bennünk valami... valami szép, vad nyugtalanság... valami furcsa, édes kínlódás... láng, amely előmlik bennünk...

(*Sokáig csönd.*)

ANGYALNÉ: Haj, haj! (*Aztán fürkészve nézi Fruzsínát és meglöki a kezével*): Te, mondd... ez a Madár úr...

FRUZSINA (*nem érti*): Madár úr?

ANGYALNÉ: Nem vettél észre semmit?

FRUZSINA: Mit?

ANGYALNÉ: Érdeklődik irántad.

FRUZSINA (*pittyent a szájával és felrántja a vállát*): Nagy a bánatom!

ANGYALNÉ: Na! Ezt biztosan a Mancitól tanultad! Mi kifogásod van neked a Madár úr ellen?

FRUZSINA (*gúnygal*): Helyettes tornatanár! Albérlő! És az albérlő úr érdeklődik a főbérlő úr leánya iránt! Nem érzed, mama, milyen szegényes, milyen undok kis romantika ez?!

ANGYALNÉ: Az ördög vigye el a romantikátokat, ahol kitaláltatok!... Derék ember, fiatal ember, állása van... egészséges ember... erős ember...

FRUZSINA: Noná, nem erős! Egész nap súlyozózik!

ANGYALNÉ: Te ne mancizz itt nekem, mert a szádra ütök!

FRUZSINA: Nem érted te ezt, mama! (*A fiatal lányok álpszizentimentalizmusával*). Nékem egy olyan férfi kell, akinek szíve van! (*Szívére szorítja a két kezét*). Itt... egy szív!... Egy ilyen tornatanárnak nem is lehet szíve. Folyton tornászik! Biztos, egy olyan nagy izom van ott neki!

ANGYALNÉ: Szamár! Kihez fogsz férjhez menni? Azzal nem sokra mégy, hogy Pehely úr minden elsején megkéri a kezedet! És a hónap közepén mindig lehervad! Mára elseje van, emlékezz rá: pont nyolc óra-kor megint be fog állítani a bokkrétájával.

FRUZSINA (*nyújtózkodva, álmodozva*): Ne törődj velem, mama! Majd... egyszer!... egyszer eljön az én időm is... Én és a papa! Pénzt fogunk keresni!... Te is azért vagy ideszegezve ehhez a székhez, mert nem tudunk rendesen kezelteni...

ANGYALNÉ: Énvelem ne törődjetelek... Én megvagyok úgy, ahogy vagyok!...

FRUZSINA: Bízd csak ránk, mama!... Majd egyszer! Meglátod, egyszer minden megváltozik!...

(*Csőnd.*)

BORBÁLA (*megjelenik a szoba ajtajában. Kezében vizes ruha. Angyalnéhez*): Na, jöjjön, tegyük fel ezt az umslágot...

FRUZSINA: Gyere, mama... (*Attolja az anyját a másik szobába.*)

ANGYALNÉ: Te eredj, Borbála... csináld a vacsorát...

BORBALA (*becsukja mögöttük az ajtót, de aztán bekiált*): Mit főztek vacsorára? Grízeslaska jó lesz? (*Nem kap választ.*)

FRUZZSINA (*kidugja a fejét az ajtón. Titokzatosan és mohón*): Nekem csinálj külön palacsintát, mert a születésnapom van! (*Visszakapja a fejét.*)

BORBALA (*megvetéssel végignézi az ajtót*).

KISASSZONY (*kopott ruhában jön az előszobából. Kezében nagy virágsokor, mely rózsaszínű papirosba van göngyölvé*): Jónapot kívánok! Madár Lajos urat keresem.

BORBALA: Honnan jött, lelkem?

KISASSZONY: A virágüzletből.

BORBALA (*odamegy a másik ajtóhoz és bekopog*): Madár úr... Madár úr!... Valami csomagot hoztak! (*Nem megy ki a szobából, valamit rendezget, aztán később háttal megáll és a fejét visszafordítva, kissé galádul nézi a jelenetet.*)

MADÁR ÚR (*rövid, kinőtt kabát van rajta, amely szinte megpattan vállának és karjának erős izmai felett. Szűk és rövid a nadrágja is. Lábán tornacipő. Frizurája tökéletes, mondhatni borbélylegényes. Nagy, magas duplagallérjában élénkszinű lepke-nyakkendőt visel, de csak akkorát, mint egy szitakötő. Nagy lépéssel jön ki a szobából*): Ki keres engem?

KISASSZONY: Az üzletből jöttem, kérem.

MADÁR: Jól van... (*Átvette a csokrot.*) Majd bemegyek az üzletbe...

KISASSZONY (*kissé nyelvelve*): Kérem szépen azt az utasítást kaptam, hogy mindjárt inkasszáljak...

MADÁR (*majdnem fellöki a szemével*): Olyan sürgős? Mit számítanak érte?

KISASSZONY: Hat forintot.

MADÁR: Mennyit?

KISASSZONY: Hat forintot, kérem.

MADÁR (*a tárcája után nyúl. Éllet*): Legközelebb majd én is virágüzletet alapítok.

KISASSZONY (*megsértődve*): Csak tessék, kérem.

MADÁR (*pénzt nyújt át. Visszateszi a tárcáját és a többi zsebeiben kutat. Valami aprópénzt ad még*): Mennyi az?

KISASSZONY: Öt forint harminc.

MADÁR (*még egyszer végigmotozza a zsebeit. Körülnéz és meglátja Borbálát*): Bori, lelkem! Adjon csak ide hetven krajcárt!

BORBALA (*gorombán*): Honnan vegyem!

MADÁR: Na... adja csak ide!

BORBALA (*felemeli a szoknyáját, amely alatt egy sárga szoknya van. Annak zsebében kotorász*): Itt van ötven krajcár...

MADÁR: Na hamar... még huszat!

BORBALA: Nincs!

MADÁR: Dehogy nincs! Ott a zöld szoknyában...

BORBALA (*dühösen*): De nagyon járatos! (*Felemeli a sárga szoknyát, amely alatt valóban egy zöld szoknya is van. Annak a zsebéből kihalássza még a húsz krajcárt és odaadja.*)

MADÁR (*kifizeti a kisasszonyt*).

KISASSZONY: Jónapot kívánok! (*Elmegy.*)

MADÁR *(óvatosan lefejt a papirost a csokorról).*

BORBÁLA: Most már egy forint negyvennel tartozik! *(Elmegy.)*

MADÁR *(a papirost eldobta. Nézi áhítattal a csokrot).*

FRUZSINA *(kijön a szobából).*

MADÁR *(összekapja a bokáját):* Kezeit csókolom! *(Odamegy Fruzsínához, még egyszer összekapja a bokáját és egyik kezét csipőre illesztve, nyújtja a csokrot.)* Sok boldog születésnapot kívánok!

FRUZSINA *(csak áll és nem nyúl a csokor után. Aztán hol a csokorra, hol Madár úrra nézve, lassan átveszi. Tartja az ölében és szemrehányó hangon):* Mért vesz nekem virágot, Madár úr!

MADÁR *(most a másik csipőjére veszi a kezét):* A virágok... szólni tudnak.

FRUZSINA *(félretartott nyakkal néz rá):* Drága tolmácsokat tart maga... *(Prózái hangon):* Mondja, mit fizetett ezért a csokorért?

MADÁR: Nem gondolja, hogy elárulom!

FRUZSINA: De igen, én tudni akarom, hogy meddig terjed a maga könnyelműsége. Tudja mit lehet egy ilyen csokor árából venni? *(Vázába teszi a csokrot.)* Olyan szegény embereknek, mint mi vagyunk!

MADÁR *(égő szemekkel nézi):* Azért... kegyetlen tud maga lenni!

FRUZSINA *(még a mozdulatait is utánozza az anyjának, mikor mondja):* Nyitott szemmel látom az életet. Azért.

MADÁR: Nyitott szemmel? Maga látja nyitott szemmel az életet?

FRUZSINA: Igen. Nyitott szemmel.

MADÁR: Hiszen a maga szeme csupa álmodozás. Én! Én nyitott szemmel látom!

FRUZSINA: Azt az életet, amit maga lát, azt én is látom.

MADÁR *(közel megy hozzá):* És... mit lát maga... abban az életben?

FRUZSINA: Szegénységet... gondot... szomorúságot... a rossz ruhákat, amik rajtunk lógnak... kurta kis vacsorákat... a nyirkos abroszt és a foltos szalvétákat... Tudja: hogy látom!... *(Irániával.)* És a nagy, nagy örömök!... *(Pipiskedve.)* Eljárni a Viola néniékhez... *(Al-előkelőséggel.)* Ozsonnára járni a Lukecekhez... *(Megundorodik és az ujjain mutatja.)* Kis... fucni élet!

MADÁR: Csak ezt látja benne? Csak ezt?

FRUZSINA *(konokul):* Csak ezt. Kizárólag ezt.

MADÁR: Miféle álmokat kerget maga? Hova, merre akar menni? Mire vár? *(Most mint egy vallomást.)* A legkisebb fizetést is be lehet osztani, kisasszony.

FRUZSINA: Nem... Nem, Madár úr... Maga túlságosan józan, maga túlságosan egyszerű, maga mindennel megelégszik, maga mindenbe belenyugszik... én... *(Kéjesen belenyújtózkodik a levegőbe. Megrázza a fejét.)* Ah! *(A zongorához lép, felveszi a hegedűjét és hátat fordítva mindennek, játszani kezd, mintha eltemetné magát az álmaiban.)*

MADÁR: *(felindulva, sokáig tüzes szemekkel nézi. Odamegy hozzá. Megkapja kezében a hegedűt, majd rabul ejti az egyik csuklóját. Kínlódva.)* Én... én szeretem magát!

FRUZSINA *(rángatja a kezét, amely mintha egy vaskapocban volna):* Eressze el a kezemet!

MADÁR *(lehunyt szemmel a zongorának dől és elengedi a Fruzsina kezét).*

FRUzsINA *(pár lépésre elmenekül tőle és a csuklóját próbálgatja, amin fáj a szorítás nyoma. Aztán sokáig, kicsit ijedten nézi Madárt, aki úgy áll, a zongorához dőlve, mintha minden vére elfolyt volna).*

MADÁR *(összeszedi magát és lassan a szobája felé indul).*

FRUzsINA *(forrón és szánalommal):* Lajos!

MADÁR *(megáll, de nem néz fel).*

FRUzsINA *(egészen közel megy hozzá. Sokáig csönd):* Akart valamit... mondani?

MADÁR *(nem felel, csak a szeme lángol a fájdalomtól).*

FRUzsINA *(lassan ráteszi a kezét. És lassan odacsúsztatja, ahol a szíve van. Szelíden, lágyan tartja ott, mintha egy beteg szívet tartana. Nagy fájdalommal):* Mi van itt magának?

MADÁR *(nagy lélekzetet véve és egy könnyet nyelve le):* A... szívem.

FRUzsINA *(sokáig lehunyt szemmel otthagyja a kezét, küzködik magával, hogy odahulljon a Madár úr mellére, de aztán lassan elvonja a kezét. Visszamegy az asztalhoz és szinte önmagának mondja):* Ne bántson engem, Madár úr... Mama szegény beteg és mindig attól félek a szívére megy a reuma... Mit keresek én itt? Velem valami nagy, valami szép nagy dolognak kell történni... Majd ha a papának sikere lesz... és engem is meghallgatnak... egy pódiumon... fehér ruhában... fent a fényben... kezemben a hegedűvel... És értem is jön majd valaki... valaki... egy ember..., aki több, mint a többi... akit húz a fény... és húz a magasság... aki valami szép... nagy... valami halálosan szép, vad dolgot tudna csinálni értem!

MADÁR *(czecknél a szavaknál szinte remegve és megbabonázva nézi).*

FRUzsINA *(kezét fáradtan az asztalterítőre teszi és szinte keze fejének mondja):* Ne bántson engem, Madár úr...

MADÁR *(lehajtja a fejét és a szobája felé indul).*

FRUzsINA *(kitörve és majdnem sikoltva):* Ne menjen így el! Mintha én öltem volna meg! Tehetek én arról, ha nem vagyok szerelmes? *(Odalép hozzá.)* Mit akar? Akar megcsókolni? *(Lehunyt szemmel és kicsit kitarja a két kezét):* Tessék.

MADÁR *(most fellebben benne a büszkesége és ez erőt ad neki. Összeszedi magát és hidegen, halkan fölülről mondja):* Köszönöm, kissasszony. *(Mégfordul és indul a szobájába.)*

FRUzsINA *(majdnem sikoltva):* Ne menjen így el!

MADÁR *(visszafordul, hozzálép és megfogja a kezét):* Mit akar?

FRUzsINA *(lehunyt szemmel):* Szeret maga engem?

MADÁR *(nem felel, csak néz rá felindulva).*

FRUzsINA *(összeszorított ököllel, mintha a saját homályos, tomboló vágyait Madár úrba akarná átönteneni):* Akarjon! Akarjon valamit! Valami szép, bátor dolgot! Amivel kitepi magát ebből a szürke pocsolyából! Akarjon! Akarjon valamit!

MADÁR *(az izgalomtól fulladozva):* Akkor az... enyém lesz?

FRUzsINA *(Forrón, suttogón):* Akkor... a magáé.

MADÁR: Ezt... ezt komolyan mondja?

FRUZZSINA: Igen! Akarjon! Találjon ki valamit! Valamit, ami engem is felelem!

MADÁR (*minden erejét összeszedve*): Akkor . . . akkor az enyém lesz?

FRUZZSINA: Akkor igen . . .

MADÁR (*halkan, de mélyen, a szívéből felszakadva*): Köszönöm . . . kisasszony. (*És most valami félelmetes elszántsággal.*) Köszönöm. (*Mikor Borbála belép, pár pillanat múlva be megy a szobájába.*)

BORBÁLA (*bejön. Kinyitja a szekrényt, keresgél benne. Néha visszatekint Fruzzsinára, vagy Madár úrra. Érti, hogy itt valami nagy dolog történt. Egy üveg lekvárt vesz elő és odamegy Fruzzsinához. Nagyon édes hangon kérdi*): Baracklekvár jó lesz a palacsintába?

FRUZZSINA (*kínlódva elfordítja a fejét és elmegy az anyja szobájába*).

BORBÁLA (*utána néz*): Haj, haj! (*Indul a lekvárral kifelé.*)

ANGYAL (*belép*): Bori lelke! Adjál csak ide két forintot!

BORBÁLA: Nincs két forint! (*El akar illanni.*)

ANGYAL (*elkapja a karjánál. Mélyen a szemébe néz*): Tudod, hogy ideges ember vagyok! A doktor is azt mondta, hogy nem szabad velem ellenkezni!

BORBÁLA: Nincs két forintom! Honnan vegyem!

ANGYAL: Na gyere, gyere . . .

BORBÁLA: Nincs, ha mondom! Hát nézze meg, ha nem hiszi. (*Leteszi a lekvárt, felhúzza a szoknyáját és kifordítja a sárga szoknya zsebet. Mutatja.*) Na!

ANGYAL: Gyere, gyere a zöld szoknyával!

BORBÁLA (*nagyot fújva*): H jaj! (*Felemeli a sárga szoknyát is és a zöld szoknya zsebéből pénzt vesz ki.*) Itt van az utolsó forintom! (*Ezt a zsebet is kifordítja.*)

ANGYAL (*átveszi a forintot*): Na gyere, gyere!

BORBÁLA: Mi az, hogy gyere?

ANGYAL: Gyere . . . a veres szoknyával!

BORBÁLA (*dühösen végignézi. Közben a szoknyáját emelgeti*): A fene egye meg az ilyen takarékpénztárt! (*A zöld szoknya alatt valóban még egy veres szoknya is van. Annak a zsebéből kiveszi a másik forintot. Elfordul, mert Angyal nagyon figyelte ezt a zsebet. Kiveszi és odaadja.*) Ehun van ni!

ANGYAL (*megköpdösi és elteszi a mellényzsebébe*): Te mondd csak . . . hogy áll a kamránk?

BORBÁLA: Rosszul. (*Kinyitja a szekrényt, mutatja.*) Van még egy kis szalámi, meg a maradéka annak a sonkának.

ANGYAL: Ennyi van abból a rúd szalámiból?

BORBÁLA: Ennyi. A sonkát maga tízórazta fel. (*Visszateszi. Becsukja a szekrényt.*)

ANGYAL (*a fejét vakarva*): Haj haj! (*Meglátja a csokrot az asztalon.*) Ki hozta ezt a virágot?

BORBÁLA: Én nem tudom!

ANGYAL (*kiveszi a kancsóból*): Eredj, hozzád egy kis vizet ennek a virágnak!

BORBÁLA (*a csokorral és a lekvárral megy kifelé. Az ajtóból visszajön*): Olyan furcsát álmódtam az éjszaka.

ANGYAL (*a zongora előtt áll, a kottákat keresi*): Az a kérdés, hogy libacombot álmodtál, vagy gőzhajót.

BORBÁLA: Magáról, meg a kisasszonyról.

ANGYAL: Gazdagok voltunk?

BORBÁLA: Dehogy! Mentek egy nagy erdőben... olyanok voltak, mint a rémület... a szemük ki volt kerekedve... nagy, hosszú hajuk volt... magának piros... a kisasszonynak meg zöld... És a hajuk égnek állt... Hallott már ilyet?

ANGYAL: Biztosan sok hurkát ettél tegnap vacsorára...

BORBÁLA (*dühösen*): Evett az ördög! Mit jelent ez?

ANGYAL: Eredj, nézd meg az álmokönyvben. (*Zongorázni kezd.*)

BORBÁLA: Még ilyet sohase álmodtam! (*Elmegy.*)

ANGYAL (*zongorázik*).

BORBÁLA (*izgatottan beszél*): Jön a Pehely úr! (*Eltűnik.*)

ANGYAL (*felugrik. Bekiált a szobaajtón*): Jön a Pehely úr!

FRUzsINA (*kijön. És most két oldalt állnak az előszoba ajtajánál és merőn és mozdulatlanul néznek kifelé*).

PEHELY (*megjelenik az előszobában. Kalapját és az ernyőt egyenként felakasztja a fogasra. De oly lassan mozog a karja, mint az óramutató. Egyik kezén a keztyű, másik keze állandóan a zsebében van. Végre belép. Nem néz senkire és mindjárt a fal mellett, egészen hátul, leül egy székre. Mintha nem lenne benne csont, mindig kisebb és kisebb lesz*).

(*Sokáig fagyasztó csönd.*)

ANGYAL (*ráordít*): Na!

PEHELY (*egy kicsit erőre kapva*): Szalma!

FRUzsINA (*dideregve*): Mit... mondott?

PEHELY: Nem kell neki... (*Keresi a szavakat, hogy megismételje.*) Tehetséges... originális... emberi... de...

ANGYAL (*fenyegetve*): De!

PEHELY: De sötét! Azt mondja: csupa könny és csupa sikoltás.

ANGYAL: És maga mit mondott neki?

PEHELY: Nagyon szépen beszélt velem. Azt mondta: kérem, Önöknek sem érdeke, hogy egy biztos bukásba vigyem Önöket... Tessék várni: eljön majd ennek is az ideje.

ANGYAL (*dühösen lecsapja a zongora fedelét*): A szöveg! Biztosan a szöveg miatt!...

PEHELY (*feláll. Mellére teszi a kezét*): Bocsánatot kérek, én ugyanezt mondhatnám a zenére!

FRUzsINA: Juj papa, csak nem fogtok most veszekedni!...

PEHELY (*kihúzza a bal kezét a zsebéből és idegesen húzni kezdi lefelé a keztyűt. Sértődöttségének azzal ad kifejezést, hogy Fruzsínának visszaadja a keztyűt*): Köszönöm. (*Visszaül. A keztyű az asztalon marad.*)

ANGYAL (*dühösen sétálni kezd*).

FRUzsINA (*elfehéredett szájjal*): És most mi lesz? Most vége mindennek? Pehely úr? Most vége mindennek?

PEHELY (*feláll*): E pillanatban az a helyzet. (*Két kezével egy tanács-talan mozdulatot csinál és aztán leül.*)

FRUzsINA (*önmagának*): Hát bele lehet ebbe így nyugodni?!

ANGYAL (*sétál. Dühösen*): Ki akar belenyugodni! Ki akar belenyugodni?

(*Csönd.*)

PEHELY (*bátortalanul feláll*): Nékem volna egy indítványom.

ANGYAL (*megáll és ránéz*).

PEHELY: Béreljünk ki egy színházat és adassuk elő az operát a saját vállalkozásunkban.

ANGYAL: Van magának pénze?

PEHELY: Az nincs.

ANGYAL: Akkor üljön le! (*Tovább sétál.*)

PEHELY (*leül, de néhány pillanat múlva megint feláll*): Kérem szépen... Keresni kell egy pénzembert.

ANGYAL (*odasiet hozzá*): Üljön le! (*Tovább sétál.*)

PEHELY (*leül*).

ANGYAL (*gondolkodik*): Itt csak egyetlen megoldás van: a külföld...

PEHELY (*gúnyosan*): Külföld!

FRUzsINA (*egyszerre nagy izgalommal*): Papa!... A Blekner úrral kellene beszélni...

ANGYAL: Ki az a Blekner úr?

FRUzsINA: Itt a házban... A Manciek rokona... Nem emlékszel rá? Pénzember és színházügynök és varieté színházak és minden! Papa! Most biztosan itt van! Hallott engem hegedülni és azt mondta... azt mondta nekem... (*Kendőt kap a vállára.*) Idehívom!

ANGYAL (*nem felel. Sétál*).

FRUzsINA (*ellobog*).

ANGYAL: Dehát mégis mondja már, mit mondott az igazgató?

PEHELY: Mondom. Érdekes... tehetséges... de sötét. Sötét!

ANGYAL: És maga mit válaszolt?

PEHELY: Mit válaszoljak? Hallgattam.

ANGYAL: Nyugodt volt?

PEHELY: Az egyik lábam reszketett az idegességtől, mintha dróton rángatták volna. A másik nyugodt volt.

ANGYAL (*megáll Pehely előtt*): Ilyenkor az ember megáll az igazgató előtt és azt mondja neki, hogy: marha! És becsapja az ajtót!

PEHELY (*mellére teszi a kezét. Szelíden feláll*): Kérem szépen...

ANGYAL: Üljön le! (*Tovább sétál.*)

(*A szomszédos operából könnyű muzsika hallatszik.*)

ANGYAL (*megáll és hallgatja*): Hallja? Hallja ezt az olcsó muzsikát, amit most próbálnak? (*Dühösen kikiált.*) Bori! Bor! Csukd be az ajtót! (*Mikor az ajtót kívülről becsukják, a muzsika elnémul. A mester kifáradva leül egy székre.*)

(*Csönd.*)

PEHELY (*feláll*): Kérem, én magam is beláttam, hogy az igazgató úrnak igazsága van... A darab oly sötét...

ANGYAL (*dühtől lobogva*): Hagyjuk ezt kérem! Hagyjuk ezt!

FRUzsINA (*megnyitja az előszoba ajtaját. Lelkendezve*): Tessék! Tessék parancsolni!... (*Bevezeti Blekner urat.*)

BLEKNER (*külföldi megjelenésű, negyven év körüli. Cilinderét a kezében tartva belép és körülnéz a szobában.*)

FRUzsINA (*fuldokló izgalommal bemutatja az apját*): Édesapám...

ANGYAL (*meghajol*): Van szerencsém...

BLEKNER (*kezet fog Angyallal*): Nem emlékszik rám kedves mester?

ANGYAL: De igen... Nem tudom személyesen volt-e már szerencsénk?

BLEKNER (*vidáman*): Egyszer... két hónappal ezelőtt a lépcsőházban egymásnak mentünk és kölcsönösen leszamaraztuk egymást. Nem emlékszik?

ANGYAL (*szerényen*): Lehetséges... lehetséges... Rokoni látogatóban... ugyebár...

BLEKNER: Igen csak pár napra jöttem.. Ma este már utazom is vissza.

FRUzsINA: Pehely úr... a szövegíró... (*Kezet fognak.*)

ANGYAL (*izgatottan és legszebb hangját használva*): Méltóztassék helyet foglalni... Rendkívül örvendünk a szerencsének.

BLEKNER: Kérem... (*Valamit mondani akar.*)

FRUzsINA (*közbevág*): Papa! Én Blekner úrnak mindent elmondtam... Ő lesz olyan szíves meghallgatni bennünket...

ANGYAL: Méltóztassék helyet foglalni...

BLEKNER (*leül és mondani akar valamit*): Kérem szépen...

FRUzsINA (*megint közbevág*): Az első részt, úgye papa... (A zongorához szalad, kezébe veszi a hegedűt és stimmel.)

ANGYAL (*izgatottan elhelyezkedik a zongora előtt*).

(*Játszani kezdenek. Blekner úr megadja magát és elhelyezkedik a széken. Pehely úr most nem vezényel, a fal mellett áll és az ujját rágra izgatottan figyeli Bleknerre.*)

BLEKNER (*miután egy darabig lélektelenül hallgatta a zenét, megszólal*): Kérem szépen... Kérem szépen...

(*Angyal és Fruzsina elhallgatnak, ijedten néznek vissza Bleknerre.*)

BLEKNER (*feláll*): Entschuldigen Sie mich... Én attól félek, hogy itt valami... confusion van a dologban... Én tudniillik nemzetközi artistaügynök vagyok. Mit csinálók én kérem egy operával?

ANGYAL (*feláll és rémülten néz Bleknerre*).

BLEKNER: Kérem én ezzel semmit sem tudok kezdeni... Garnichts!

ANGYAL: Kérem... Én nyolc évig dolgoztam ezen a munkán...

BLEKNER: De uram! Én végtelenül sajnálom...

FRUzsINA (*majdnem sírva*): Tessék a második részt... meghallgatni...

BLEKNER: Én szívesen meghallgatom, de aztán sem mondhatok egyebet... Impossible!

ANGYAL: Kéremalásson... Ha igazgató úr annyi tőkét... bocsátana rendelkezésünkre... amivel egy színházat kibérelhetnénk...

BLEKNER: Ez naiv dolog, kérem. Én ezt nem is konsziderálom. Ez a dolog nálam teljesen reménytelen...

(*Sokáig csönd.*)

FRUZZSINA (*alig lehelve a szót*): Nem lehetne... valamit csinálni?
BLEKNER (*egy kis szájalommal*): Semmit kisasszony.

(Csönd.)

PEHELY (*támolyogva elindul a faltól Blekner felé, egyszer megkerüli, aztán egészen közel áll az arcához. Vonagló szájjal*): Mm... mm... (Meggondolja. Elrohan. Az előszobában villámgyorsan kapja le a kalapját a fogasról.)

BLEKNER (*nem érti. Utána néz. Egy kicsit hűvösen Angyalhoz és Fruzzsinához*): Magamat ajánlom... (Indul.)

FRUZZSINA (*a küszöbön térdre veti magát előtte. Makogó zokogás tör ki belőle. Két felnyújtott karjában rettenetes kétségbeesés és könnyörgés van*).

ANGYAL (*hátat fordít és lehajtja a fejét*).

BLEKNER (*fel akarja emelni Fruzzsinát*): Naa... Kisasszony! Kisasszony!... Nem szabad azért... Naa... (Talpraállítja Fruzzsinát.)

FRUZZSINA (*erőtlenül a diványig megy és ráborul a diványra*).

(Csönd.)

BLEKNER (*szinte önmagának*): Nem kívánhatnak tőlem lehetetlen dolgot... (Nézi Fruzzsinát és Angyalt. Aztán maga elé tekint a levegőbe, mintha erősen gondolkozna. Valami eszébe juthatott, mert lassú lépésekkel előre jön. Leül a székre. Sokáig csönd. Végre megszólal.) Kérem szépen... Valami jutott eszembe...

ANGYAL (*lassan odafordítja a fejét*).

BLEKNER (*még mindig maga elé nézve és erősen gondolkozva*): Volna egy ötletem... (Feláll, mint aki kész a tervével.) Kérem! (Csönd.) Én ezzel az operával nem tudok mit kezdeni. Ez nem az én bussinesem. Önöknek pedig... pénz kell. Gondolkozzunk csak egy kicsit... Önök mind a ketten zseniális muzsikuskok... Én tudnék önöknek egy hathónapos külföldi engagementet szerezni... amit ha teljesítenek, igen jelentékeny összeget kereshetnek. Nekem tizenötödikére két embert kell szállítanom Londonba. Az a két ember, akit küldeni akartam, az utolsó pillanatban cserben hagyott. Vállalják el önök!

ANGYAL: Miről lenne szó?

FRUZZSINA (*felül a diványon*).

BLEKNER (*gondolkozik*): Just a moment! Én azt hiszem, meg lehetne oldani, és ki tudnánk rántani egymást a bajból. Én a kisasszonyra tegnap nem akkor lettem figyelmes, amikor hegedült, hanem amikor ozsonna alatt összerakta a poharakat és a sótartón, meg a tányérokra egy egész furcsa melódiát vert ki a kávékanállal... (Angyalra mutat.) Biztosan öntől örökölte ezt a tehetséget. Well! Minél jobban gondolkodom rajta, annál jobban tetszik nekem ez a gondolat. Itt az alkalom! Itt a pillanat! Take time by the forelock, ahogy az angol mondja. Ragadd meg az időt az üstökénél! Jöjjenek velem!

ANGYAL: És mik leszünk, kérem?

BLEKNER (*nem felel mindjárt. Óvatosan mondja ki a szót*): Zenebohócok.

(Angyal és Fruzzsina tágranyilt szemmel néznek rá.)

BLEKNER: Nem szabad megijedni a szótól!... Én különféle instru-

mentumokat látok itt. Egész bizonyos, hogy önök univerzális tehetségek. A többi mesterség dolga. Kosztüm, paróka, szerszámok! Ami azon túl van: trükkök, fogások, amiket leutánoznak. Egy ügyes rendező kezében tíz nap alatt kitanulnak mindent. Mára elseje van... ha velem jönnek, tizenötödikéig teljes két hetük van a próbára. Ha tehetségesek: a tehetségük itten kincset ér. Ha büszkék? Mein Gott... olyan maszkot kapnak, hogy még én magam sem fogom felismerni önöket. És idegen névvel szerepelnek. És idegen országban!

(Csönd. Fruzsina már lemászott a diványról és közelebb jött.)

BLEKNER: Én azt mondom: próbálják meg! Vannak nálam kosztümök, szerszámok... itt vannak fenn a lakásban, mert magammal akarom vinni... nézzék meg, próbálják meg... (Az óráját nézi.) Gondolkoznak rajta... sok idő persze nincs és azután válaszoljanak...

ANGYAL (nem felel, csak néz maga elé a földre).

FRUZSINA (bátortalanul): Igen...

BLEKNER: All right! (Gyorsan elmegy.)

FRUZSINA (megsimítja a homlokát, maga elé néz): Te papa. Mit is mondott? Hogy is mondta?... (Előre jön és lassan leereszkedik a székbe.)

ANGYAL (végigsétál a szobán): Hát nem megyek! Nem megyek. Inkább itt pusztulok el, de nem megyek! (Nekitámaszkodva a zongorának.) Nem megyek!

FRUZSINA (ijedten nézi. Odamegy és összekulcsolja a kezét): Papa... Én értem tedd meg! Én értem gyere! Vigyél el engem innen. Majd csak történik velünk valami... Én meghalok itt ebbe a semmibe... itt minden olyan reménytelen, olyan céltalan...

ANGYAL (átsétál a szobán és most a szekrénynek támaszkodik): Nem megyek! Hát nem megyek!

FRUZSINA (utána megy): Gondolj mamára, papa... Ha pénzünk volna, talpra állana... (A karjaiba rejti az arcát.)

ANGYAL (visszamegy és leül a zongoraszékre).

(Csönd.)

MADÁR (bent a szobában énekelni kezd. Az első két sort csak dúdolja, de aztán már szöveget is énekel):

Elég a mások könnye, hidd el —

Jaj, mit akarsz a könnyeiddel?

Vad tréfa kell ez új pokolnak, —

A könnyek árván bujdosolnak...

BORBÁLA (nagy sebesen bejön. Nála van a lekváros köcsög. Megkopogtatja a Madár úr ajtaját): Madár úr!... Madár úr!... Ne danoljon! (Madár úr elhallgat. Borbála a lekvárt visszateszi a szekrénybe, odamegy Fruzsínához és miután Angyal megvetően végignézte, bizalmasan mondja Fruzsínának.) Kettőt csinálok dióval, kettőt meg baracklekvárral... (Kimegy.)

SZOLGA (pár pillanat múlva egy kofferral belép): Jó estét kívánok. A második emeletről küldték ezt a koffert. (Felteszi az asztalra.) Jó estét kívánok! (Elmegy.)

FRUZSINA *(megnézi a koffert, aztán elfordítja a fejét. Aztán megint odanéz. Valami ruhadarab csüng ki a kofferből, azt felfedezi és megtapogatja. Lassankint megjön a bátorsága és kinyitja a koffer fedelét. Mindig jobban felvillan a szeme, a koffer tartalmát forgatva. Kivesz belőle egy rúd szalámit. Minden bajáról elfelejtkezve.)* Papa! Nézd csak! Szalámi! *(Nézi, forgatja. Az egyik végén belefúj. Olyan hangot ad, mint a tárogató. Ettől nekibátorodik és keservesen elfújja rajta):*

Nagy Bercesényi Miklós
Sírdogál magába...

ANGYAL *(erre már ő is feláll, odamegy és nézi a csodálatos szalámi-rudat).*

FRUZSINA: Juj, be édes. *(Új szerszámok után kutat. Egy klakkot talál: rögtön a fejibe nyomja. Aztán egy férfikabátot talál, óvatosan kitapogatja. Fölveszi, de olyan bő, hogy kétszer is beleférne. Egy elegáns, vastag sétabotot is kihúz. Ezt is óvatosan kitapogatja. A bot ébenfekete, a fogantyúja hófehér. A botot a karjára akasztja. Látszik rajta, hogy már mindennel tisztában van. Az apjához, aki még mindig a szalámirudat tanulmányozza.)* Papa, ide nézz. *(Elindul az előszobaajtóig és onnan méltóságteljesen lépked vissza befelé mint egy angol lord. Odamegy az állófogashoz és az alsó karikájába beállítja a botot. A bot, amint elengedi, lassan, bánatosan lehajlik, félkörben, úgyhogy fehér fogantyúja majdnem a földet érinti. Persze a bot csak cimbalomdrót, kenderbe göngyöltve, kívül fekete szövetburokkal és azért konyul le, mert csak alja és fogantyúja van vasból. De ezt nem lehet tudni. Fruzsina olyan szemjátékkal kíséri a bot rendkívüli viselkedését, hogy lehetetlen észre nem venni. Aztán a szoba másik oldalára megy, leveti a kabátot és leteríti a földre, a kabát azonban hetykén állva marad, mint egy sátor. Tudniillik a belésébe három léc van elrejtve. Fruzsina a középre áll és az apja felé büszkén megemeli a klakkot. Nagyot ugrik örömeiben, most már mint egy clown.)*

ANGYAL: Mutasd, hogy csináltad ezt?

FRUZSINA *(elébe áll):* Nem szabad! Titok!

(Újra kutatnak a kofferban.)

ANGYAL: Te nézd csak ezt a sonkát!... *(Kivesz egy hátsósonkát, amely olyan hangot ad, mint a mély fuvola. Elfúj rajta egy skálát. Aztán visszateszi. Megtalálják a kosztümöket és aztán a parókát.)* Te nézd csak! *(Fejére húzza a nagy piros parókát és mutatja Fruzsínának.)*

FRUZSINA: Itt a másik! *(Ő a zöld parókát húzza fel.)*

(Mind a ketten a tükörhöz szaladnak. Eleinte riadtan nézik magukat. különféle mozdulatokat és arcfintorokat vesznek fel. Forognak és mozognak a tükör előtt. Fruzsina elrikkantja magát és ettől a pillanattól kezdve — megtalálva az új játékot — megjátssza a kiskutyát, ha tükörrel kerül szembe. Vékony, szenvedélyes hangon ugatja önmagát. Elugrik, visszapattan és morog. Angyal a másik tükör előtt a borjúbögést próbálgatja.)

FRUZSINA *(odaszalad az apjához):* Te papa, nézd csak! Ha ezt itt meghúzom, akkor égnek áll a hajam! *(Kipróbálják a paróka titkos zsinégét.)*

BORBÁLA *(belép és ki akar venni valamit a szekrényből. Mikor*

ránéz Angyalra és Fruzsínára, azok meghúzzák a zsineget és a hajuk lassan égnék mered. Borbála nekiesik a szekrénynek és nagyot sikolt).

(Angyal és Fruzsina lekapják fejükről a parókát és odaugranak.)

FRUzsINA: Pszt! Pszt! (Ijedten fülel az anyja szobája felé.)

ANGYAL: Ne sivíts te bolond, hiszen csak játszottunk!

ANGYALNÉ (aggodalmas hangja a másik szobából): Mi az?

FRUzsINA: Semmi mama! A Bori megijedt egy egértől!

(Visszatuszkolják Borit a szobába és intenek neki, hogy csendbe legyen és ne szóljon semmit odabent. Megint kutatni kezdenek a kofferban.)

FRUzsINA (egy pettyes kávéskandlit talál): Papa! Papa! Papa! Kávéskandli! (Mikor belefúj, egy okarina szólal meg. Felköltözik vele a díványra, kicsit próbálja, aztán már egy melódiát fúj ki rajta.)

ANGYAL (egy furcsa csengőt talál. Nézi, forgatja, a fogantyúja táján belefúj, — ez meg egy flóta. És egy pillanat múlva már tökéletes összhanggal kíséri Fruzsínát. Egyszer csak félbehagyja a flótázást, megint nézegeti az esernyőt, kinyitja: az esernyő csupa rongy. Akaratlanul oda néz, ahol az ő esernyője szokott állni. Az esernyőt visszateszi és tovább kutat. Egyszer csak egy arasznyi kis hegedűt talál): Te! Te! Gyere csak ide (Megtalálja a párját is. Fruzsina még mindig önfeledten okarinázik.) Gyere ide!

FRUzsINA (odamegy. Almélkodva nézi ő is a parányi hegedűt. Megpengeti és megvon rajta egy hangot).

ANGYAL: Te! Gyere, ülünk csak ide! (Leülnek egymás mellé.) Játsszuk a nyitányt! (Egyszerre illesztik álluk alá a kis hegedűket és azután vékony, ezüstös hangon megszólal a Nyitány. Angyal egy ideig elfelejtkezve játszik, aztán lassan ölébe engedi a kis hegedűt és keserve sen zokogni kezd.)

FRUzsINA (csak jó soká vette észre, annyira elfoglalta a muzsika. Rémülten nézi az apját): Papa! Papa!!... Te sírsz?

BLEKNER (belép): Nos? A válaszáért jöttem!

ANGYAL (összeszedi magát): Igen kérem! Megyünk kérem!

BLEKNER (előveszi a tárcáját): Mindenekelőtt itt van az előleg! (Átadja.) De gyorsan, gyorsan... (Megnézi az óráját.) Húsz percünk van a vonatindulásig...

FRUzsINA (beugrik a szobába): Mama! Mama! (Azt se tudja, hova szaladjon.)

ANGYAL: Bori! Bori! (Kapkodja a dolgokat.)

BORBÁLA (kitólja Angyalnét).

ANGYALNÉ: Mi az? Mi az?

ANGYAL (miközben rohannak és pakolnak): Utazunk... szerződést kaptunk...

BLEKNER (odamegy Angyalnéhoz): Jóestét asszonyom... Nem emlékszik rám?

ANGYALNÉ: De igen... Olyan ismerős... Most már emlékszem.

(Angyal és Fruzsina szaladgálnak és pakolnak.)

ANGYAL: A borotvám! Hun van a borotvám?

BLEKNER (Angyalnéhoz): Hát viszem őket... Viszem őket most azonnal!

ANGYALNÉ: Hová? Hová viszi őket?

FRUZSINA (*megáll futtában*): Külföldre!... Külföldre megyünk, mama!... (*Bleknerhez, jelentősen, hogy el ne árulja őket.*) Hangversenyezni megyünk! Hangversenyezni... (*Tovább rohan.*)

BLEKNER (*Angyalnéhoz*): Igen... egy hangversenykörútra...

ANGYAL (*a szekrény előtt Borihoz*): Hol az ingem? Hol vannak a tiszta ingeim?

BORBÁLA (*össze-vissza szaladgál. Segít pakolni*).

ANGYALNÉ (*Bleknerhez*): Most?... Azonnal?

BLEKNER: Hja, kérem... Ez nálunk így megy!

ANGYALNÉ (*állandó rémületben*): Mennyi időre viszi el őket?

BLEKNER: Hát bizony, ha sikerül a tervem, akkor egy félesztendeig odalesznek!

FRUZSINA (*Borbálához*): A harisnyáim! A fekete harisnyáim!

ANGYALNÉ: Egy... félesztendeig?!

BLEKNER: Nem olyan nagy idő az! Jön a levél, megy a levél!

ANGYALNÉ: Jaj, Istenem... Teremtő Istenem!

BLEKNER: És nincs kizárva, hogy én nemsokára megint Pesten leszek. Akkor majd személyesen is hírt hozok róluk... (*Megnézi az óráját*): Na, én megyek! (*Angyalhoz*): Siessünk, mert kevés időnk van! Én majd lent várok itt a kocsival... (*Angyalnéhoz*): Isten veled, asszonyom.

ANGYALNÉ: Visszahozza őket? Visszahozza őket?

BLEKNER: Visszahozom! (*Nagyon melegen*): Ígérem, hogy visszahozom! (*Elsiet. Az ajtóból még visszakiált*): Siessünk! Hurry up.

ANGYAL (*Borbálához*): A koffereimet! A fekete ruhámat!

FRUZSINA: A sárga cipőm! A sárga cipőm!

(*Viharzanak és pakkolnak.*)

ANGYAL: Siessünk! Gyerünk! Add ide azt a kabátot! Eridj innen!

ANGYALNÉ: Mikor jöttök vissza?

ANGYAL: Egy félév múlva! Nesze itt van pénz! (*Borihoz, aki szintén össze-vissza rohan*): Nesze, itt van a te pénzed is...

SZOLGA (*belép*): Vihetem a koffereket?

ANGYAL: Igen!

FRUZSINA: Ezt is! Ezt is! (*Odaadja a hegedűt.*)

SZOLGA (*elviszi a koffereket*).

(*Angyal és Fruzsina magukra kapják a felöltőiket.*)

ANGYAL (*odalep a feleségéhez*): Szervusz, édes angyalom! (*Megcsókolja, kezecsköl neki.*) Viseld magad jól! Ne legyen semmi baj! Egy félév múlva hazajövünk! Bori, vigyázzatok a házra!

ANGYALNÉ: Jaj, Istenem... hova mentek?

ANGYAL: Ne félj, lelkem... Ne búsulj, visszajövünk...

FRUZSINA: Visszajövünk, mama... Meglásd, jobb lesz így... (*Öleli, csókolja.*)

ANGYALNÉ (*Fruzsínához*): Kislányom! (*Sírva fakad.*)

FRUZSINA (*az ölébe borul, ő is sír*): Ne félj, mama! Ne félj! Hozunk majd neked mindent!

ANGYALNÉ: Mikor írtok? Mikor kapok levelet?

FRUZSINA: Írunk, mama... írunk... Én mindennap írok neked!

ANGYAL (*bekopog a Madár úr ajtaján*): Isten áldja meg Madár úr!... (*Nem kap feleletet.*) Biztosan alszik... (*Borihoz*): Pehely urat

üdvözljük! *(Már az ajtóban áll. Sürgeti Fruzsínát, aki még mindig az anyjától búcsúzik):* Na gyerünk, gyerünk! *(Egyszer még ő is visszamegy megcsókolni.)*

(Most megállnak az ajtóban és onnan integetnek.)

ANGYAL: Szervusztok!

FRUZSINA *(síró hangon):* Kezeit csókolom! *(Még egyszer visszaszalad az anyjához kezecskókolni.)*

ANGYAL: Na gyerünk, gyerünk!

FRUZSINA *(a másik ajtóhoz szalad):* Madár úr! Isten áldja meg! *(Füül a szobába, de nem kap feleletet.)*

ANGYAL *(meglátja, hogy a felesége fel akar állni a székben):* Mit akarsz?

ANGYALNÉ: Kikísérlek benneteket!

ANGYAL: Nem lehet! Maradj ott! Gyerünk! *(Kézenfogja Fruzsínát és kihúzza.)*

FRUZSINA *(messziről is visszakiabál):* Kezitesókolom! Kezitesókolom!

BORBÁLA *(lekísérte őket).*

ANGYALNÉ *(csöndesen, óvatosan visszaereszkedik a székbe).*

FRUZSINA *(még az udvarról felhallatszik a hangja):* Kezitesókolom!

(Közben sötétedik.)

BORBÁLA *(hozza a csokrot és leteszi az asztalra a vázával, amelybe vizet öntött).*

ANGYALNÉ: Gyujtsd meg a lámpát...

BORBÁLA *(meggyújtja).*

ANGYALNÉ *(önmagába roskadva):* Vajjon... látom-e még őket?

BORBÁLA: Jaj, Istenem... ne beszéljen már ilyen zódeket! Hát hogyne látná...

(Sokáig csönd.)

BORBÁLA: Nyolc óra! Most ütötte a nyolcat!

PEHELY *(kezében egy csokorral, megjelenik):* Kezeit csókolom... *(Zavartan):* Beszélhetnék a kisasszonnyal?

ANGYALNÉ: Elutaztak, Pehely úr...

PEHELY *(meglepődve):* Elutaztak? Hová?

ANGYALNÉ: Valahova külföldre!

PEHELY: És mikor jönnek vissza?

ANGYALNÉ: Soká... Talán egy félesztendő mulva...

(Csönd.)

PEHELY: Akkor hát... *(Megfordul és a csokrot oda akarja tenni megszokott helyére: a vázába. Meglepetten látja, hogy ott már egy másik csokor van. Sokáig nézi és a maga csokrát lefekteti az asztalra, a Madár úr csokra alá. Zavartan):* Kezeit... csókolom... *(Elmegy.)*

ANGYALNÉ: Isten áldja meg, Pehely úr...

(Csönd. Madár úr a szobában énekelni kezd. Bori indul az ajtó felé.)

ANGYALNÉ *(megállítja):* Hová mégy?

BORBALA: Megint énekel!
 ANGYALNÉ: Ne bándd! Hagyd!
 BORBALA (*leül, figyel*): Mért énekel?
 ANGYALNÉ: Talán... a szíve fáj.

(Ülnek a lámpafényben és hallgatják, amint Madár úr odabent a szobájában szomorúan énekl:

Elég a mások könnye — hidd el —,
 Jaj, mit akarsz a könnyeiddel?

Madár úr még énekel, mikor a függöny csöndesen lemegy.)

(Függöny.)

PETRŐCZI KATA SZIDÓNIA

(Az első magyar költő)

Olyan volt, mint a többi asszony:
 Tűrő, törekeny, szenvedő —
 Csak lelke szólt más, tisztább hangon,
 S megfogta bűvös, szent erő...

Csak lelke volt más, — halk, zenélő,
 Beszédés hárfa: bús, örök, —
 Szívébe — rejtett szenvedéstől, —
 Zengő madárka költözött ...

Mint párja vesztett özünöke,
 Bolyongott berken, bokron át —
 Szerelmi tűzben perzselődve,
 Kereste hűtlen bajnokát ...

Járt itt is — omló könnytavának
 Vízén suhant el gyors hajón —
 Az első, égő, női bánat
 Itt sirt dalokba jajgatón ...

Ózd, 1925.

Vályi Nagy Géza.